

њају – свако научно дело nastavlja svoj život, uvek stojeћи otvoreno za izmenu, dopunu ili kritiku.

Ovom izložbom Одељење за етнологију и антропологију је настојало да, представљањем процеса антрополошког истраживања једног распрострањеног социокултурног феномена блиског искуству најшире публике, заинтересованима приближи науку на разумљив начин, истовремено јој пружајући један нови и другачији поглед на свет. О томе да је иницијатива организатора успела могу посведочити и импресије посетилаца уписане у књигу утисака. На пример, мала Исидора је написала да са изложбе одлази са сазнањем о томе чиме се бави једна антрополошкиња. Слоганом "Не цвикај од антро-цвика!", Одељење за етнологију и антропологију је настојало да подстакне посетиоце на размишљање у новим правцима, притом им уливши нова сазнања отеловљена у измењеним отисцима стопала које посетилац прати излазећи из *антрополошких наочара*.

Ана Кубичела и Јелена Радовић

Peti Etnofilm festival – izvještaj

Peto izdanje festivala etnografskog filma u Rovinju "Etnofilm" održanog od 24. do 27. travnja 2013. godine je donijelo novine u koncepciji natjecateljskoga programa, radionici vizualne antropologije koja je prethodila festivalu i u popratnom programu.

Ovogodišnji selektori Bojan Mucko i Tamara Nikolić Đerić kategorizaciju natjecateljskog dijela programa odlučili su podijeliti na tri kategorije za školovane antropologe i to u: nezavisnoj, studentskoj i televizijskog produkciji, dok četvrta kategorija ne ovisi o produkcijskim uvjetima i u nju ulaze filmovi autorica i autora čija provenijencija nije antropološka. O razlozima ovakvoga strukturiranja natjecateljskog programa žiri daje objašnjenje: "Razlog ovakve podjele programa proizlazi iz želje za afirmacijom i uže strukovne, antropološke produkcije etnografskog filma, ali i izvandisciplinarnih dokumentarističkih pristupa 'antropološkim' fenomenima pa su ovogodišnje izmjene zapravo pokušaj uspostave multidisciplinarnog dijaloga koji nadilazi kompeticijske odnose."

Prijašnjih godina radionice vizualne antropologije bile su koncipirane kao tečajevi za antropologe zainteresirane za korištenje filmskoga jezika kao sredstva za prezentaciju antropološkog rada, dok je ovogodišnja radionica imala drugačiji, istraživački pristup. Peter Biella, profesor vizualne antropologije na San Francisco State University i pionir u području hipermedije sa polaznicima je istraživao mogućnosti korištenja digitalnih tehnologija u antropološkom radu,

pogotovo autorefleksivne potencijale hipermedijske metode. Osim radionice, Biella je održao predavanje na temu "Masajska migracija i primijenjena vizualna antropologija" o svom aktivističkom radu u Tanzaniji i načinima uporabe etnografskoga filma kao metode podučavanja s reduciranjem reprodukcije hijerarhijskih odnosa u samome procesu.

Zakazano predavanje Elene Danilko s Instituta za etnologiju i antropologiju Ruske akademije znanosti bilo je otkazano zbog nespretnosti oko nedavno uvedenog viznog režima za ruske državljane koji je na snazi zbog skorašnjeg ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Takvih problema nije bilo s predsjednikom žirija, Evgenyem Vasilievichem Alexandrovim, osnivačem i direktorom Moskovskog međunarodnog festivala vizualne antropologije "Mediating Camera", koji je sa Sanjom Potkonjak s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i redateljem Igorom Bezinovićem, podijelio nagrade u sve četiri kategorije.

U konkurenciji 24 filmova iz međunarodne produkcije, u kategoriji filmova profesionalnih etnologa/antropologa žiri je dodijelio dvije ravnopravne nagrade: film Andreia Mihaia Leaha "Babaluda Luda – Promatrajući sebe" dobio je nagradu za razvoj tradicionalne kulture vizualnim metodama i užitak filmskoga stvaralaštva, a "Poglavica i lavovi", film Petera Biellea zbog točnosti antropološkog motrenja i korištenje ekspertnog znanja. Ivo Kuzmanić odnio je nagradu u kategoriji profesionalnih etnologa/antropologa u TV produkciji za film "Žetva u Crkvarima" za originalnu suradnju sa zajednicom i predstavljanje rada kao kohezivnog elementa društva. U kategoriji filmova studenata etnologije/ antropologije žiri je nagradu dodijelio filmu Bena Cheethama "Koračajući naprijed" zbog suosjećajnog pristupa u tumačenju društvenih nejednakosti, a dvije ravnopravne nagrade u kategoriji neprofesionalnih etnologa/antropologa dodijeljene su Tobiasu Lindneru za film "Orania" za zastrašujući prikaz nasljeđa kolonijalizma i suptilno tematiziranje lažnoga mira, te filmu "Ljudski toranj" koji autorski potpisuju Ram Devineni i Cano Rojas za pokušaj antropolozima da okrenu pogled od prošlosti prema budućnosti. Onaj opipljivi, fizički aspekt nagrade ostvaren je s riječkom Akademijom primijenjenih umjetnosti gdje je odabran rad mlade Nike Laginje koji je za vrijeme festivala bio izložen s ostalim radovima pristiglima na natječaj.

Nagradni kipići nisu izazvali reakcije publike kao izložba "Fotografija između etnografije i egzotizacije" koju je postavila Tamara Nikolić Đerić, kustosica Etnografskog muzeja Istre, voditeljica projekta Etnofilm festivala i njegov spiritus movens. Izložba muzeološkim diskursom raspravlja o kolonijalnom pristupu nepoznatih autora erotskih portreta istočnih Etiopljana prve polovice dvadesetog stoljeća. Fotografije snimljene okom zapadnog fotografa za tadašnju zapadnu publiku poprimaju dijametralno suprotna i veoma problematična značenja u kontekstu festivala etnografskoga filma stotinjak godina kasnije. Centar za vizualne umjetnosti Batana, u kojoj je izložba bila smješ-

tena, nalazi se tridesetak metara od Multimedijalnoga centra gdje su se projicirali filmovi i održavala predavanja i kafića Cinema koji je bio centralno mjesto susreta i razgovora ljudi iz publike (organiziran je bio prijevoz studenata iz Zagreba i Rijeka), gostiju festivala i ljudi iz organizacijskog tima pojačanog međunarodnim volonterima, studentima antropologije.

Nakon projekcija kulise se mijenjaju i centralno mjesto festivala postaje Art Public Bar gdje se odvijao glazbeni program. Cool Baboo & dr. Folk, predvođeni Aleksejem Pavlovskim, autorom etnografskih filmova i Schwizar-ski u Zagrebu bili su zaduženi za zvučni zid festivalskih večeri.

Slijedeće godine festival ulazi u šestu godinu i postepeno se afirmira kao jedno od ključnih mjesta međunarodnih susreta etnologa i kulturnih antropologa. Kombinirajući filmski program, radionicu, predavanja i izložbu sa ležernim druženjima, kraj travnja i početak svibnja postaju fiksiran termin u kalendarima etnologa od Ljubljane, preko Zagreba do Beograda dok, s druge strane, agenda o besplatnosti svih programa širi prostor antropološke misli u rovinjsku lokalnu zajednicu.

Martin Bogdan i Ema Vene